

Panoràmica de Zagreb © Javier Luri

Zagreb és una ciutat d'extremes en termes urbanístics. Si deixem de banda el seu centre històric i el seu eixample de finals del segle XIX - principis del S. XX, amb la seva característica arquitectura d'estil Augsburg, el que ens trobem és un paisatge heterogeni de torres d'oficines construïdes a prop de les agrupacions de cases baixes del període d'entreguerres i blocs d'habitatge massiu dels anys 60, que estan combinats amb una apreciable arbitrarietat i falta de planificació urbanística.

Encara avui, la pràctica urbanística a Zagreb és una disciplina a la deriva que aparentment està dominada per interessos polítics i corporatius i que no respon necessàriament a les necessitats de la població o a la racionalitat d'una planificació a llarg termini.

D'altra banda i des de baix, emergeixen iniciatives intel·ligents com CITY ACUPUNTURE que fan de contrapunt i llancen una mica de llum en aquest fosc panorama.

L'acupuntura de la ciutat és un escamot urbanístic que impregna de color, píxel a píxel, algunes zones grises de la ciutat, millorant d'una forma eficient la qualitat de l'espai públic a petita escala, donant impuls a una zona concreta i esperant que produeixi un efecte positiu expansiu a les immediacions. Mitjançant una sèrie d'intervencions petites i concretes, té com a objectiu millorar la qualitat de la vida urbana, augmentar la cohesió social de la comunitat local i enfortir la identitat del barri.

Entre el 2012 i el 2014, en el marc d'un projecte cofinançat per la UE (CULTURA 2007-2013) amb el mateix nom, aquesta forma d'actuar en l'entorn urbà ha estat assajada en 5 ciutats: Skopje, Belgrad, Zagreb, Sarajevo i Split, involucrant a centenars de joves voluntaris en diferents equips multidisciplinaris que van portar a terme un gran nombre d'intervencions arquitectònica - urbanístiques, de disseny, paisatgístiques o artístiques.

Després de diagnosticar certs punts problemàtics dins de diferents barris de la ciutat es van organitzar una sèrie de workshops en els quals els participants es familiaritzen amb els emplaçaments i la seva càrrega social, formant equips interdisciplinaris segons afinitats, tipus d'intervenció o la seva micro localització.

En la segona fase, partint d'unes estratègies i conceptes bàsics es van desenvolupar les propostes d'intervenció. Posteriorment, es van presentar als habitants i es van establir discussions sobre els diferents projectes que van quedar recollits en una exposició en línia.

Els projectes, en general, van ser recolzats amb entusiasme a nivell local (o de barri) i malauradament en menor mesura per estaments més alts.

Moltes de les propostes s'han executat rebent una alta aprovació per part dels usuaris. Els projectes han estat reconeguts com refrescants i humanitzats a diferència de la pràctica comuna urbanística.

Les intervencions a Zagreb es van centrar al barri de Trnje - Savica i es van desenvolupar propostes sobre 12 localitzacions entre els 5 equips participants. A continuació es descriuen alguns dels projectes que s'han portat a la pràctica:

InOut La intervenció va consistir en pintar de groc un pas inferior a la via ràpida que delimita barri per la seva banda nord. Aquesta transformació va ser realitzada voluntàriament per l'equip de City acupuncture en cooperació amb artistes locals. L'actuació compta amb el suport dels veïns i ha millorat enormement la sensació espacial del lloc. Els grafiters respecten la intervenció.

The Cube Recuperació d'un espai de joc per a nens mitjançant la separació amb murets de dues superfícies una per als nens petits i una de major superfície dedicada a mini futbol. La intervenció va incloure la instal·lació de bancs de fusta multi usos. Actualment l'espai és utilitzat pels nens per a una gran varietat de jocs.

Would You Like a Square? Localitzat a l'aparcament del mercat de Savica, la intervenció va consistir a llançar la iniciativa Vols una plaça? Instal·lant-se un gran pòster amb una simulació del que podria ser aquesta plaça. Aquesta iniciativa va derivar en la convocatòria d'un concurs urbanístic - arquitectònic d'idees.

Stop By Aquest projecte transforma l'espai sense ús sota el pont que creua el riu Sava, a l'extrem sud del barri, en un espai multifuncional d'esport i cultura. Es construeixen una grada

i un escenari on s'instal·la una pantalla. La intervenció pretén la incorporació de nous continguts a barri que puguin fer servir aquesta instal·lació.

Dynamo I love Situat al passeig situat a la mota de protecció del riu Sava, en una zona sense enllumenat públic, aquesta intervenció consisteix en la instal·lació de tres bicicletes estàtiques d'acer que al posar-les en funcionament il·luminen una zona mitjançant la incorporació d'un fanal . La intervenció inclou també dos bancs. Aquesta nova zona exerceix de pol d'atracció potenciant l'ús públic i estimula la creació de noves iniciatives.

Com a conclusió:

"City Acupuncture" és una proposta fresca, pragmàtica, participativa i interdisciplinar que pretén involucrar els usuaris en un tipus d'urbanisme social i eficaç buscant millorar les condicions urbanes a petita escala. "City Acupuncture" posa els pegats a l'urbanisme de Zagreb a l'espera que es donin les condicions adequades i es tingui la determinació política per solucionar temes candents de primer ordre com la millora de la mobilitat, la Inter connectivitat entre barris o la relació de la ciutat amb el riu Sava, essencials per al futur de la ciutat i dels seus habitants.

Francisco Javier Luri Sant Vicente, arquitecte. Corresponsal del COAC a Zagreb, Croàcia

Referències:

Catàleg del projecte City Acupuncture - ISBN 978-953-95350-8-5

Societat d'arquitectes de Zagreb (coordinador de projecte)

Kristina Careva, Olja Ivanovic, Úrsula Juvan, Martina Kapu?ija, Matej Korlaet, Rene Lisac, Tomislav Soldo, Davorka Peri?, Vesna Vrga Perovi?

www.cityacupuncture.org [1]

Societat d'arquitectes de Croàcia (Dru?tvo Arhitekata Zagreb) www.d-a-z.hr [2]

Agraïments:

Rene Lisac

[3]

Tornar [4]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <https://www.arquitectes.cat/ca/mon/revista-corresponsals/acupuntura-ciutat-zagreb>

Links:

[1] <http://www.cityacupuncture.org>

[2] <http://www.d-a-z.hr>

[3] <https://www.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/10564>

[4] <https://www.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>